

РУССКИ НОВОСТИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЮГОСЛАВИИ

Виходза кажды тидень. — Предлата на рок 60 Дин., на пол рока 30 Дин. За Америку и други краі 2 долари рочас.

Предлату и шицки писма до Редакци и Управы треба послаи на адресу: „Руски Новости“ Пашкоренци (Югославия).

Наша перша кніжка.

Г. Костельник: «З мойого валала» (Жовква 1904).

1904 рок до дата народзена нашей литературы. Тридцет роки напернуа ше од часу, кед у Жовкви (у Галичини, недалеко Львова) у видвицтву оо. Василянкох виходил зборник писнох „З мойого валала“ Г. Костельника. У великих народох тридцет рочни юбилей кибки не так важна подія. Але за наш коняр Украинского народу то доса велики период часу, особенно кед ше вежме на увагу, же правдимим культурним животом почали ми дика аж по шветовой войны. И хто зна, чи будзе тот юбилей, котри ведно в и юбилей Г. Костельника, же треба зазначени. По терашних обстанках судзати чежко би новеца гей. Бо... часи пешка таян — даходиме прирадана.

„З мойого валала“ то венци писнох подасених на 5 часци. У них опишвани наша дичка, роботи през цали рок. „Глава ми дума була, кед сом писал тоти писки, же бим приказал шуми и щепилив живот на валала“. Так пояснюе автор свой намир. Чи ше му то повело? Муши ше припацаш, же задача выполнена на 100%, то треба знаи, же то були його перши проба писани яще за гимназийних часох под впливом хорватских поетох и хорватской бешеди, же наш диалект не буд наламани до стиху и прето ше не могу равнаи з познейшим обрами в нашого живота як „Кредла и кредана“, „Кони гутора“, „Смутна лодвица“ або друге.

Подяваме кратки аміст бо велик вон мало познати.

У Е. часци змалювани лятни дзень на полю. Широки бокы напей жеми жовцею ше. Шкваричох ше ваюни попопод хмари, а у дозрелим житю завела ше превелика „тайна сирота“: „шуптурутына глас прерываюци, и гук ше ей польом лая вше одглашующи“. А вотим уцих и глас того шивака и дем коса бркий.

Чловек кони, класки валя — жена му пдбера. Хлапец мали пред но идзе порвисла преспера“

А у хладку под тонкою давиче коліше малого брацка шивачици му писно колісанку:

Не плач злате, не плач мали, милы сохольну, Пошол оцц твой аос дому на левним конюу; Пошол оцц, пошла и мац, хто не будзе холац, Хто укладац тебе будзе — тыси пришивовац.

И так цася приходза у работи, и вечар ше пошодзела челяда и гадди до дому, чекаю вечеру. Глаза роказуе, цо ше ютре ма робит, а баба

Приповедац започала о предавних часох Дзеци сели би ю слухав — уха напинаю, Кед зачуо о шпаньох, мамки чи пригинаю.

А дідо тиж ожил, кренас ше до давних часох, кед ше в древенима плугама орало, кед не було машинох, але у адншу коні глечели, а невяте пераз оставало до часу „кед циньоло ташки уж з хмарох алытали“. Припоминя себе часи, кед на кнєсї жеми палське шичко було, а чловек „робил и зносил ше, а твою не було. Шедно за стол, гадза и слуга — адно место маю“.

Стал припрост там не позна преварствна гадного У теї хижки фарисейства нег ані жадного; Нєт там нижи, нег гордосци там лонаноси владда Там худобство од богатства у часци не страда.

Иду на одночнок. Мац ше модлі и рзечи. Над валал ше соущела лод. Мешачок Келутн.

И. Звожуга ше жито. Двєа кони на стернянку. Кочни наклада коч, жена му сонни руда и кед го уж верхом над крижними дрєвми накладли — на цоо виду, як на стреху गरे пошедаю.

Так шєзаци ту бранчом ше помали драцаю. А други нду, на празно, заздаюци на кочу (бо нег кеди!) скорку слабини и билого хлеба.

Автор ше ту упущєв на бок и описуюци як давнякше глечели у працистивно описує далєй пшыкавши наш культурнейши, напреднейши спосіб глечидби. Як чушир „билых гускох, цо уж алытуц маю, так на слуху з далєка ше и воли (брадла) бйіскаю. И неволуга загурця помєдак нїма машини. Теди легили руджа силли на трєшки, хлопци на слами под елеватором, а старши ладзони з палєнку при мехох меркую, накладлю їх на коч и одвожа дому. А кед уж глечидба прєшла, пошодза ше лєгив на стернянкох. Чуваю коні и лукаю младу кукуруцу. Уж вшєшь помали надходза. Виязди полно шлєдох жеми и работи людских рукох. И ладачна уж ше почина.

А у вийнох грозно уж доспєло и „буларє“ вше по вийнох стари походжую. прєпатраю чокоти и бары им ше радуо. Придє и обєрачка и млада вино и гадза

... а потариком сладке вино зачернує, Перши погарник поцвинтє и шумнє винчує: „Слава Богу — того року крапнє ше ардєсло. Цале нам обисце билє а шичким абогацєло“.

С. Саламон.

УРОДЗАЙ У 1932 РОКУ.

Мєдзинародни зємлєдїлски Институт у Римє бираховал, же прєшлого року уродєло на цалим швєце 750 милиони мєтери жита. Од того у Европи уродєло 370 милиони мєтери.

Ражи уродєло 253 милиони мєтери и то найбєшє у Сєлєвкєй и у Польшкєй. Яриу уродєло 247 милиони мєтери, обєа 342 мил. мєтери. Украина, котра вше прєд войну давала пшєвєцей жита, ту не урахована, бо большевицкєй статистици нїхто не бєри.

СТАЛІН ПРИЗНАВА БОЛЬШЕВИЦКИ ХИБИ.

У Москєви ше тераз трима конгрєс большевицкєй странки. Сталин — большевицки всєлєжнї диктатор — тримал велєку бєшєду, у котрєй признал, же малє гадобанє у большевицкєй Руси и Украйни не напредує, але постаба вше горшє. Особєно подлю стої промєт на жєлєзничих так, же точ у єдиной краї держави єст доса хлєба, у другия краї итак владда глад, бо жєлєзница не можє на брємє прибєси потребнє пожитю. Признал Сталин тиж, же присили колєктивни гадобствє (кєд цали валал бєдно роби жєл под надзором держави) не можє ше потримати, бо нїхто не ма дєсєн да роби, кєд зна, же не роби сєбє.

НОВА ФРАНЦУЗКА ВЛАДА.

Французка владда на чолє зєс Шотаном Лумєзєлє задрєкєван прє велєкє незалобольствє французких граждєнох зєс шкєндєлом банїєра Ставиского, до котрого нї уж знаме, були заминшани и дєповали високї политичарє. Нову владу зложєн Дєлєдє, котри постал и министр бєнканїних дїлєх. Министри єу бєкшнїом нови политичарє.

РЕФОРМА ПОЛЬСКОЙ КОНСТИТУЦИИ.

Польшка владда бирєбєла нову конституцию за польскє державє. Власц и праба прєдсєдникє рєспублїки будє велєо бєкши як тераз, а прабо парламєнта барє ограничєно. Вєлєо бєкнєу власц будє малє сенат, котри не будє вїберати од народа, але почєбєу сенаторєх будє именєван прєдсєдник рє-

НОВА ВЛАДА.

Прток 26 инуара задесковала влада Дра Сршкича. Њ. В. краљ пријат демисију и препоручи Николи Узуновичу, председнику Југосл. Нац. Странки да састави нову владу. Узунович ужо соботу зложил нову владу, до котрех пошли шикки стари министри крем самого Дра Сршкича, мин. просвити Станковича и мин. Матши. Јак нови министр пришол Ју. Деметрович. Два министерства остали за термз неположиџи.

ХОРОТА МИТРОПОЛИТА БАУЕРА.

Загребски римокат. митрополит Др. Антун Бауер чешко ше похорел. У цалим його видичеству модия ше в нездељу за його виздравене. Митрополит ма ужо 76 роки и прето його хорота тим баржеј опасна.

СУБОТИЦКЕ ВЛАДИЧЕСТВО

достало својо жем у Бачу назад. Значатку била тога владическа жем — 14.000 голти леса и орачей жеми — под секвестром. Вёрховни Управни Суд пресудел же тога жем припада римокат. владичеству у Суботици. Владика преосв. Буданович отримје од того маекту своји семинар у Бачу и школје богословск.

60 МИЛИЈОНИ ЗАПИЛИ

прешлого року у Шобљани. Понже Шобљана ма 60.000 жительох, вш видзе же на кажду главу припадало 1000 Дин. видатку лем на алкохолни напој. Бърз а барз вельо!

ТАК ШЕ НЕ РОБИ

у едним валале у Герцеговини надумали плодас збудовац нову школу. Бърз добра дума. Але послухайме, як вошн то робити. Такој у початку наберали за будовишћо школы кшю 5000 Дин. Од того дали 1000 Д. тим, цо виберали, 2250 Дин. видали на путни и каицеларийски трџшки, а комссия, котра одредзела место за нову школу вжала 1600 Дин. Кед место бупо одредзене вел на «слави» потрошели остаток ценсжи и пец кед видзели касу празну страцели надјо, же би могли школу вибудовац та прџстали зос роботу.

ЗОС СТАТИСТИКИ БЕОГРАДА

у Београду ест 41 правосл. парохии и 10 правосл. церкви. Прешлого року бупо межди православнима 3023 родзених, 1515 умартих и 1664 виччани пари.

У католицких церквох бупо 1933. року 743 родзених, 410 умартих а виччаних 483 парн. Кед поровнаме статистику православних зос числами католицкох виходзи, же католицкох е у Београду едина штвартина.

у цалий держави и то доси високо. На личкей железници промет претарпнют. Шик протус нада непрестано и вилатра же жима не дума так фривко од носеши.

ШИП ЗАШ ПАПАДАЛ

у цалий держави и то доси високо. На личкей железници промет претарпнют. Шик протус нада непрестано и вилатра же жима не дума так фривко од носеши.

Папа Пий XI. и обрачене поганох.

(З нагоди 12-рочици корунованя).

Най нам будзе дозволено того дия предложити својм читательом дия терашнього Папи Пий XI. на його празник, кед пали швет дзвига својо молитви пред престол божии и модий Господа, да и далай трима „Вселенского Архиепископа Пия... здравого и криво правителого слово Божией истины“.

Послухайме, най нам дия гутора, цо и хто Папа Пий XI.

За перних 16. роки його управляя зос Церкву Христову приступило до Церкви Христовей вешей як шейсц милийони поганых, обиваици 130 нови вилдичества. За священикох поповцено 908 од урџаецих, то встскинове тих народох, межди котрима робя католицких миссионаре. Нових малих семинарох отворено у цим часу 130. Число ученикох у тих семинарох виходило кажди рок за 2000 вешей, якдо бупо у року пред тим. Число катихетискох, котри помагю миссионаром у их роботах пуучуюци поганых у христьянскей вери, виходило за 39.318. Школох отворено 11.587, до котрих ходзело 887.907 ученикох. Нових широтничцох отворено 244, а нови шкитали 90.

Его тоти, нам числа гутора, цо Папа Пий XI. робел лем на едней страни, на страни миссионарскей за розширѣне „Царства Христоваго на тим шветце, вихолюуюци роска и Иисуса Христа: „Идаже по цалим шветце, научуице шикки народи...“

Статистика наших парохийох за 1933. рок

Руски Керестур.	
Родзених 224,	Умартих 96,
Виччаних 45 пари.	
Бачинци.	
Родзених 27,	Умартих 15,
Виччаних 5 пари.	
Прихвор (Босна).	
Родзених 74,	Умартих 22,
Виччаних 10 пари.	

Пашкоревци.
Родзених 25,
Умартих 16,
Виччаних 8 пари.
Модийме други парохит, да нам такој пошлю својо статистику.

Руски Керестур.

† **Рац Миколова Мара.**
Дия 9. 1. 1934. року одселела ше з того швета после даутей и чешкей хороти Рац Мара сунрота Миколова.

Повсеже ив мали дѣтки охабела явля шикок свой маектх (жижу и 8 жат. голтик жемт) тѣстиментарию својоу мужкови. Но не забула вона и ив ошн потреби шикого нарџа и так охабела шикри трџх граматалишк службох (по 1000 Дин.), ив широтничц у Шидзе 1000 Динара), худоби у Керестуре 500 Дин., Водичи Керестурскей 500 Динари, а кед ше будзе праиц нова наша церква у Господиоох ма ив муж Миколова положити длетојни кивот.

Погреб покойней окончене торжествене як ридко кед у валале. Пошир вельким участию народа — бупо и двома панцовете и по старим обичаю на ив жадане бупо на потребе и швичкаре.

Най ив дунц Господь Бог удзел вичли живот за шикки еџ добра, цо их напому народу охабела. Дай нам Боже вельо таких народних добротворох, котри знаю чувствоват зос худобу и широтами — якдо бупо пок. Мара.

Вичная ив память!

Нови Сад.

† **Мелана Нрџак.**

На саму богомеленску Вилџо на полноци умарла Мелана Нрџак, ученица V. класи учительскей шкولى. На соботу вишровадзели до вичитого отпочивку и ив цело зџбџели до гробу. Покойна Мелана бупа ивше межди першнџа школяркама як у Тимџави так и у преџраици, прето ив испадзавана шмерц спривчавла вџткџи мале швички, котри еџ ивџнавали. (Умарла на опџаци од хороти жалии). Точна и совџстна у робџти у наукох, а так и побожна и богобойна бупо покойна не пощепене и радоси своји рошчом и велька надя у будучности. Але человек радни а Бог редни. Так и Бог небескџа одредзает, да то позвола ту себе даскельо лем мџшаци як мала пољвжик учительски испит и звершици својо школоване.

На потребу отримал отпитоване домашнџ парох о: Павич, а участвовал и ланџен римокат. С. Члодап. Покойну вишровадзели до гроба и шикки учительска школа еџе професорама, а три ив вџтатки отпитали ше зос красива словами од ней. Най ше ив племенита душа научива райского вешџа а ив добрим родителом нашо саучаствис.

Вичная ив память!

ДУХОВНИ ЖИВОТ

Терезия Найман
и ив стџматн.

III. Стџматнџаваня.

В ноци од штвџатка на цџлок, а од 4. на 5. марта 1926. р. коло 10 годани, перширав ше уквалили зџаки ранох (стџмџох) на

сїй целу, кед роздумовала о Христових страждях. Кед у духу патреля Иисуса Христа, як це по лешерам модел на Оливней гори, почала сї з очох чевит слезан. При другим Христовим моделю, цела вї в очох крес. При третьим моделю Иисуса Христа, почала сї зос зперед над крес и на лївнм боку достала вдуху велику дубосу рану, хтора ю барз забодена и вїй не прызидало, як ца бул дяки оштри предмет де вїй заводобути и зан выватути. Докторе прызидрели вату рану и вивела же в ширюка 3 и $\frac{1}{4}$ цм. Кед по год ночи видзела у духу, як Иисусови руки лажу повели ше кирвава рани на сїй руках, у хторих чувствования, як да у нїх дано яст, и нахше видно у найновших часох, як на равох широдло месо, хторе на горнім боку руки вштра як главка одговода, а на днїц ю конец гвоздя. Рани на логях достала, кед патреля у духу, як Иисуса Христа вездели зос Оливней гори. Хоч ма тоти рани, може друи дзень дїбре и фришко ходзи.

Кед патри як Иисуса Христа коруную, достала на глави 8 малих рани, од хторих на вїй хусточка видно 8 кирвава шпильхи. Терезия чувствовуе, як да у тях ранах ма цервь. Тоти рани достала цервярама 5. новембра 1926. р.

Кед видзела, як Иисус Христос ноша Краж, указала нє вїй на правим плещу боляча кирвава рана.

Кед Терезия ма о Иисусових страждях видзело нїч друге коло себе не видзи. Часто корня од великїх гурочк. По тїх видзеньох и больох бара с слаба и оида до тварлого сну.

Пятюх коло $\frac{1}{4}$ нє 1 по поладню престаши вїй боляци видзєня. На концу вїй видзєньох патри вова шмерц Христову. При тим сїй лїцо на шмерц преблїдне и прєв 5 минути лежи як умарга. Лікаре пренашли, же за тот час вїй шерцо нїч не роби. Кед сїй з равох цїже крєв и мац вїй сїе поумивац, то ю барз боли, зато то мац роби теде, кед Терезия твардо шми.

Докторе пренашли, же вїй рани пїда не залажани, и же не не дано вїгоїц. Раза вдерела стїгну (рану) на руки и на тим месце настало запалєня, хторе фришко прешло; але стїгна остала цїста.

Тоти рани тварда докторе и друга шведкове, же не походзи при Терезїї, як при другим, од гастерїї, гишохл и вїй волї и других причинаох.

Питали ше сїй докторе, чи вона пред тим, як ма видзєня мошло о тїм дума, а вова едному так од поведала: „Кед би ти вельо и вельо думал, же нїч вон, чи цї вкрощєню вєц рогї? Я и скорей нїше думала на Христово страсть, и то ше лїда вомлу не случєло таке дано як тєраш!“ Раза едного шчвартка пред Малу Матку Божу була Терезия барз здрава, гварєла, же тей ночи вїї на ютре не будає мац нїяки боли, бо так було и прешлїх роках. Нараз пятюх вечар напїдєли ю сїй звичайнї боли, хторї нїже баржей кирвавели як другара.

Сєт людзох, котри гвара, же бї требали, да Терезия жєв у самоти и не указує ше людзом, на цо вона гварєла: „То ма Спаситель дад, да то людзе видзи и да ше у вирї утєвердє.“

Знїжуєме предплату!

Шпїчки предплатїнци котри до 15. фебруара впаца напредох далорочну предплату, плаца наместо 60 лоз 50 Дин.

Понаглайце тоту нагоду вихасновац!

Як да ше дзвигне цена житю.

У немецких, новосадских новинах „Deutsches Volksblatt“ бул вштракованик барз интересатїа предлог о повежанє цєни житя. Так писє: Най шпїчки земледїлци наместо да плаца землярину, дїл державк 20% од уродая житя. Так бї держави при штрєднєм уродаєк достали 40.000 вагона житя. Тоту житю нєї державка прєд до цуднїх державох и в пенєжкми, цо их доставє най покрев себе землярину. Кед бї тїх 40.000 вагонї державка вивєзєла, остало бї нїцє у парастох дає 180.000 вагонї и то потребно на саму нашу державу. Як тот орєсваток житя най державка одредзи стїгну цєну од 200— Дин. Так бї вираст достал за житю двараз вєкшу цєну (як тєраш) на бї лєткє могол дац державк гєвнїх 20% тїм баржей же бї вєц не плацєл земляринї. Так шгорєла таровину зос житюм наместя державка, на бї ше оида могол то и у нас увєстї.

За нашо дзеци

Кед мали Иисус сцєкал до Єгипту.

Давно, барз давно то було. Оран параст нївү и шав житю. Кед параз пришли по драже од востоку трєме пүтницї. Стари члєвєк млада жена зос малїкїм дзєцкєм на руках.

— Шодзє добри, — гвари стари члєвєк, — чи бї не моголї ми на вашєй нївї дакүс одпочац и накармац тоту малєкє дзєцкєчє.

— Параст такой новолан свою жену и гварєл ей, да послужї пүтнїкєох зос тїм, цо ма.

А жени було жалє малого дзєцкє, бо и вона мала свою малєкє, цо спало у хладкү такой принєсла мєка и хлєба, накармена цүдзє дзєцкє и поквєдла го снац вєдно зос своім.

Чүднї гєсцї одпочицүлї покрячили ше, а їх дзєцкє одпочицүло и забавєло ше зос парастовим дзєцкєм.

Пүтнїци ше позберали на дальнү драгү и гвари: Кед бї дахто за нами пришол на гөч бї булї катєнаци лєбо жацдарє и питали бї ше за нас, чи сцє нас не видзєли, вї ше нїч не бойцє и шпїчко лєм по правдї повєдцє.

И пошали чүднї пүтнїци. Але не зїшли вони анї за перши гурчєк, кед параз параст патри и своім очом не вєри: Не прєшла нїцє анї годзїна, як вон пошєл житю, а сєв жєм ше ўж жєвнєвє, житю

Купуйце! Читайте!

РУСКИ КАЛЕНДАР

на 1934. рок.

Вєв Руского Калєндара не нїмє бул анї еднє рускє обисцє! Сєт у нїм краснє дүхєвнє члєвєк, приповєдки и писнї зос нашєго жївєтє, поучнї статї зос историї, статї о гадєтєстїу и приповєтки за дзєцї. Калєндар с вєкши од лєньскєго и

КОШТА ЛЕМ 10— ДИИ.

мү на очох рєшє и зрєкє, колїкє ше житю у габох як вода.

Кед цї не параз малєкє дзївчє, цо у нєлєшкєох спало, дзївчєло и почало бєтєц по полю и бєшєдовєц.

Добри параст и його жена почали стїгнац Бєга, же им так фришко лєгготєе житю и почали го такєю концї, а їх дзївчє ходзи по житю и вїшнївүє.

Кед параз ше по драже од востоку закүрєло. Цо то? Патри вони закүдовєтали, а то як витор приєцєдєли кавчєвци на коньох, наоружани до зүбох, стали при нїх и питаю ше стрєгом плєсом:

— Еї ти, повєдз нам, чи прєходзєл тєднї стари члєвєк зос жену и з малїкїм дзєцкєм?

Члєвєк ше барз ўстрашєл, але пємєтал, цо мү гєлти пүтнїци гүторєши, да лєвє шпїчко по правдї и да нїм не пїганї. И вон повєд:

— Гєї прєходзєли тєди, кед я тоту нївү орат и житю шав, и кед тєго моїо дзївчє нїцє анї шєдзиц анї хөдзиц не мошє.

А кед так, то вєц дєсї даню було, мошє и пол рока прєїєт. Дармо их вєц будзємє лапєц, мушїмє ше вїрцїи пазад.

И повїла по швєцє вїстєка, же не спїятя Фамєлия снашєла, не влєпєлї ю Иродовї катєнаци. А од тєди нєбо дана бладєсловє каждєму парастовї, котри в чїстєго шєрца, лїоби блїжнєму помагєц и по правдї своїй жївөт прөвадзи.

Бурза

Нови Сад 2. II. 1934.

Житю новє	100—105 Дин.
Кукурїца бачка и срємска	50—55 Дин.
Ѕред бачк и срємска	55—60 Дин.
Овєс нови	50—55 Дин.
Мука 00 новє	205—225 Дин.
Мука чєсло 2	185—205 Дин.
Мука чєсло 6	135—145 Дин.
Ѕромлї	55—60 Дин.
Пасули	135—140 Дин.
Отрубї	45—50 Дин.